

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту розпорядження Кабінету Міністрів України
«Про схвалення Концепції з розвитку цифрових прав дітей та
затвердження плану заходів з її реалізації»
(далі – проект акта)

1. Мета

Метою проекту акта є схвалення Концепції з розвитку цифрових прав дітей та затвердження плану заходів з її реалізації, які сприятимуть розвитку цифрових прав дітей та забезпеченню їхньої безпеки в цифровому середовищі.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Необхідність прийняття акта обумовлена необхідністю подолання проблеми, суть якої полягає в недостатньому рівні розвитку цифрових прав дитини, які є базовими та гарантують можливість її розвитку та самореалізації. Мережа Інтернет пропонує багато позитивних освітніх та соціальних переваг для дітей, але, на жаль, існують і ризики, пов'язані з її використанням, наприклад:

сексуальна експлуатація та насильство на дітьми (СЕНД), домагання в сексуальних цілях (кібергрумінг, розбещення), або для цілей торгівлі людьми; принизливе стереотипне зображення та надмірну сексуалізацію жінок та дітей;

заклики до насильства та нанесення собі ушкоджень, зокрема, самогубств;

контент, що принижує людську гідність, містить мову ворожнечі та заклики до дискримінації;

порнографічний контент або непридатний для дитини рекламний контент; кібербулінг та кіберсталкінг (залякування, переслідування та інші форми утисків і погроз), розповсюдження приватних та інтимних зображень дитини, шантаж;

використання персональної інформації дитини в комерційних цілях, таких як прямий маркетинг, профілювання та орієнтована на поведінку реклама тощо.

За результатами дослідження ключових компетентностей безпечної поведінки підлітків в Інтернеті, проведеному у 2016 році:

70 % опитаних підлітків зазначили, що для перебування в мережі Інтернет використовують мобільний телефон/смартфон/планшет, 54 % опитаних зазначили, що використовують Інтернет по 4-6 год протягом дня, що актуалізує питання формування ключових компетентностей безпечної поведінки в онлайн-просторі.

Загалом опитування показало, що основними проблемами, які непокоять дітей, є безпека особистої інформації, підроблені новини та неправомірне

присвоєння інформації, доступної в Інтернеті. Батьків непокоїть доступність небажаного контенту, хоча лише 25 % батьків використовують інструменти фільтрації контенту та сервісів та 42 % хотіли б це робити, проте не знають як.

Результати опитування доводять, що батьки і діти по-різному використовують можливості цифрового середовища та розуміють загрози і ризики. Це актуалізує диференційований підхід під час формування державної політики. Не всі батьки та не кожна дитина в Україні мають необхідні навички безпечного використання мережі Інтернет та знають, як реагувати та куди повідомляти.

3. Основні положення проекту акта

Проектом акта пропонується схвалити Концепцію з розвитку цифрових прав дітей та план заходів з її реалізації, які спрямовані на розробку послідовної політики створення національної системи розвитку цифрових прав дитини та сприятимуть забезпеченню прав і свобод дитини, захисту її від будь-яких форм насильства, експлуатації та зловживань в цифровому середовищі.

Основні положення проекту акта:

Розвиток суспільної свідомості щодо підтримання безпеки цифрового середовища для дітей, зокрема серед представників індустрії.

Внесення необхідних змін до нормативно-правових актів для підвищення рівня захисту прав дітей в цифровому середовищі.

Надання працівникам правоохоронних та судових органів необхідних ресурсів для ефективного виявлення та розслідування сексуальної експлуатації над дитиною та впровадження превентивних механізмів.

Створення механізмів попередження, повідомлення та реагування на випадки порушення прав дитини в цифровому середовищі.

Створення системи психологічної підтримки та організація відповідних послуг з реабілітації дітей та їхніх сімей, що постраждали від жорстокого поводження, у тому числі від злочинів у цифровому середовищі, наприклад, сексуальної експлуатації або серйозних випадків кібербулінгу.

Розвиток системи навчання працівників органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, надавачів послуг із питань попередження та подолання жорстокого поводження з дітьми, у тому числі злочинів у цифровому середовищі.

Забезпечення обізнаності дітей щодо наявних ризиків у цифровому середовищі та навичок безпечного використання мережі Інтернет.

Підвищення рівня інформованості громадськості щодо загроз та ризиків, які несе з собою використання дітьми мережі Інтернет.

4. Правові аспекти

Постанова Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 р. № 856 «Питання Міністерства цифрової трансформації».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту нормативно-правового акта не потребує додаткових

витрат з державного бюджету.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта пройшов громадське обговорення, в якому взяли участь 13 громадян, зокрема 4 представники громадських організацій у сфері захисту прав людини, 8 громадян, що належать до категорії батьків, усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків та батьків-вихователів, 4 громадянина, що належать до категорій педагогів, викладачів та вчителів та 3 представники закладів освіти. Інформація про результати громадського обговорення міститься у звіті, розміщеному на офіційному веб-сайті Мінцифри.

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, розвитку адміністративно-територіальних одиниць, прав осіб з інвалідністю і не потребує проведення консультацій з уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування, уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тому не потребує розгляду Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

Проект акта не містить норм, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Проект акта не містить норм, що порушують права та свободи, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року.

У проекті акта відсутні положення, які порушують принцип забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

У проекті акта відсутні положення, які містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

У проекті акта відсутні положення, що містять ознаки дискримінації чи які створюють підстави для дискримінації.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту акта матиме позитивний вплив на розвиток цифрових прав та рівень захищеності дітей в цифровому середовищі. Критерії, за якими буде здійснюватися оцінка ефективності реалізації акта є унікальними залежно від завдання або результату, який планується досягти. Критерії оцінки, передбачені актом можуть бути: кількісними, фактичними (наявність/ відсутність факту досягнення цілі) тощо, залежно від характеру завдання або результату, який планується досягти.

Прогноз впливу на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Діти	Забезпечення безпечних умов життя, навчання та розвитку в цифровому середовищі для дітей, підвищення рівня володіння навичками цифрової безпеки та медіаграмотності серед дітей	Прийняття акта сприятиме здійсненню заходів з метою формування безпечного цифрового середовища для дітей
Громадянське суспільство	Активна участь громадянського суспільства у захисті прав дітей у цифровому середовищі	Прийняття акта полегшить здійснення громадянами права ідентифікації та повідомлення про порушення прав дітей у цифровому середовищі
Центральні органи виконавчої влади	Уточнення повноважень у сфері захисту прав дітей у цифровому середовищі	Повноваження у сфері забезпечення прав дітей у цифровому середовищі відповідатимуть міжнародним стандартам у зазначеній сфері
Суб'єкти господарювання	Здійснення соціально відповідальної підприємницької діяльності з огляду на захист прав дітей в цифровому середовищі	Реалізація проекту акта передбачає розроблення разом із суб'єктами господарювання стандартів соціальної відповідальності для забезпечення захисту прав дітей у цифровому середовищі

**Віце-прем'єр-міністр України – Міністр
цифрової трансформації України**

Михайло ФЕДОРОВ